

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/50/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816204824
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8816204824.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Koval'ovej v spore žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovanej Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/XX, XXX XX L. nad B., o zaplatenie 10.391,73 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 4C 191/2016-63 zo dňa 22. novembra 2016, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„Žalobu žalobcu z a m i e t a .

Žalovanej n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením , § 39, § 48 odsek 1 a 2, § 52 až 54, § 107, § 451, § 457, § 458 odsek 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“); § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“).

3. Na základe zisteného skutkového stavu vyhodnotil zmluvný vzťah medzi stranami sporu založený zmluvou o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere ako spotrebiteľskú zmluvu napriek tomu, že zmluva bola uzavretá 15.05.2006, teda za účinnosti Občianskeho zákonníka, ktorý v ustanovení § 52 odsek 1 definoval spotrebiteľskú zmluvu ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo inú odplatnú zmluvu upravenú v ôsmej časti tohto zákona a zmluvu podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Na uvedený právny vzťah totiž aplikoval zákon č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinný v čase uzavretia úverovej zmluvy a vychádzať pritom z ustanovenia § 23a odsek 1, odsek 2. Žalovaná ako spoludlžník svoj záväzok riadne a včas neplnila a s jeho plnením sa dostala do omeškania. Keďže nastali podmienky predpokladané v zmluve tým, že dlžník podstatne porušil zmluvu, žalobca dňa 10.08.2012 od zmluvy odstúpil a zároveň žiadal o okamžité vrátenie celého zostatku úveru. Odstúpenie od úverovej zmluvy má účinky ex tunc, teda spätne

ku dňu uzavretia zmluvy, úverová zmluva sa tak od začiatku zrušila, pričom v súlade s ustanovením § 457 Občianskeho zákonníka bol každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Žalobcovi vznikol nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia z predmetného záväzkového vzťahu. V danom prípade žalobca sa o prípadnom bezdôvodnom obohatení z predmetnej zmluvy o úvere dozvedel v deň odstúpenia od zmluvy, teda 10.08.2012. Žalovaná predmetné odstúpenie od zmluvy prevzala dňa 17.08.2012, teda v uvedený deň nadobudlo odstúpenie od zmluvy účinnosť. Dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť najneskôr dňa 18.08.2012 a uplynula 18.08.2014. Žaloba na súd bola podaná až 20.07.2015, teda po jej uplynutí. Vzhľadom na uvedené, musel súd žalobu z dôvodu premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietnuť.

4. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil žalobe vyhovel. Poukázal na to, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovanou bol založený na základe Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Aplikácia ustanovenia § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka nie je namieste, nakoľko toto ustanovenie hovorí o zmluvných podmienkach a nie o ustanoveniach zákona. Poukázal na skutočnosť, že Obchodný zákonník je *lex specialis* vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako *lex generalis*. Uviedol, že žaloba bola podaná dňa 20.07.2015, t.j. pred uplynutím 4-ročnej premlčacej lehoty stanovenej Obchodným zákonníkom.

5. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a *contrario*) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

7. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

9. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobcom ako veriteľom a p. A. Q. ako dlžníkom (pôvodný žalovaný v 2./ rade v konaní pred súdom prvej inštancie sp. zn. 4C/273/2015) a žalovanou ako spoludlžníkom bola dňa 15.05.2006 uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. XXXXXXXX X XX (ďalej len „Zmluva o úvere“). Na základe Zmluvy o úvere veriteľ poskytol dlžníkom úver vo výške 300.000 Sk (9.958,18 Eur). Listom označeným ako „Odstúpenie od zmluvy“ zo dňa 10.08.2012 žalobca žalovanej oznámil, že odstupuje od Zmluvy o úvere a zároveň žiada okamžité vrátenie poskytnutých úverových prostriedkov. Uvedený list bol žalovanej doručený dňa 17.08.2012.

10. Podľa ustanovenia § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, účinného v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

Podľa odsek 2, na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa osobitného predpisu, sa primerane použijú ustanovenia tohto predpisu.

11. Podľa ustanovenia § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa odseku 4, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

12. Podľa ustanovenia § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa odseku 2, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

13. Podľa ustanovenia § 48 odsek 1 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

Podľa odseku 2, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

14. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a priestor pre dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny nie je vytvorený. Zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy boli tiež všeobecné podmienky, ktoré spotrebiteľ ovplyvniť nemohol, nakoľko boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

15. Odvolací súd nepopiera tvrdenia žalobcu, že Zmluva o úvere je absolútnym obchodom a že sa na úver vzťahuje tretia časť Obchodného zákonníka, bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu. Predmetná vec sa však týka spotrebiteľského úveru, ktorý je regulovaný osobitnou právnou úpravou.

16. Ustanovenie § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka je ustanovením lex specialis s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, a teda aj na zmluvu o úvere. Pokiaľ by z pôsobnosti ustanovenia § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. To platí aj na zmluvné typy upravené v Obchodnom zákonníku.

17. V prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov (odstúpenie od zmluvy, premlčanie) je dôvodné a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa aplikovať právnou úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo.

18. Právna úprava odstúpenia od zmluvy je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch a to v Občianskom zákonníku a v Obchodnom zákonníku. Podľa ustanovenia § 349 odsek 1 Obchodného zákonníka, odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď v súlade s týmto zákonom prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane; po tejto dobe nemožno účinky odstúpenia od zmluvy odvolať alebo meniť bez súhlasu druhej strany. Ustanovenie § 351 odsek 1 Obchodného zákonníka ďalej umožňuje, aby určité ustanovenia mohli podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu trvať aj po ukončení zmluvy. Na rozdiel od uvedeného, Občiansky zákonník s odstúpením od zmluvy v ustanovení § 48 odsek 2 v zásade spája jej zrušenie s účinkami od začiatku (ex tunc). Zákonná úprava odstúpenia od zmluvy v Občianskom zákonníku je teda pre žalovanú ako spotrebiteľa výhodnejšia. Napriek tomu, že ustanovenie § 48 odsek 2 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkom zmluvy dohodnúť sa na inom zrušení zmluvy než od začiatku, pri spotrebiteľskom vzťahu je táto možnosť obmedzená ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Dohoda presúvajúca moment zrušenia zmluvy by zhoršila postavenie žalovanej.

19. Na základe uvedeného, ak by teda zmluva alebo všeobecné obchodné podmienky upravovali následky odstúpenia odlišne od občianskoprávnej úpravy, takéto dojednanie by bolo neplatné pre jeho rozpor s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka nie je zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka, išlo by teda o neplatnosť absolútnu vyplývajúcu z ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

20. Ustanovenie ObZ o odstúpení od zmluvy teda nemožno aplikovať na zmluvu o úvere, ktorá síce bola uzatvorená podľa ustanovenia § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka.

21. Keďže dôsledkom odstúpenia od zmluvy podľa ustanovenia § 48 odsek 2 Občianskeho zákonníka bolo zrušenie zmluvy od začiatku, súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol správne, že zo zrušenej zmluvy vzniklo žalobcovi právo domáhať sa iba vydania bezdôvodného obohatenia podľa zásad upravených v ustanovení § 451 Občianskeho zákonníka.

22. Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

23. Podľa ustanovenia § 107 odsek 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa odseku 2, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa odseku 3, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie rovnako správne aplikoval aj ustanovenia o premlčacej dobe upravené v Občianskom zákonníku.

25. Súd prvej inštancie teda uviedol správne, že vzhľadom na skutočnosť, že žalobca si právo na vydanie bezdôvodného obohatenia mohol uplatniť dňa 18.08.2012, premlčacia doba uplynula dňa 18.08.2014. Súd v zmysle ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. správne prihliadol na oslabenie nároku žalobcu (uplynutie premlčacej doby).

26. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

27. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04)

28. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil (§ 3 odsek 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa). Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdzuje ako vecne správny (§ 387 C.s.p.).

29. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalovanej, ktorá by mala s poukazom na úspech v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ich náhradu nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).